

Πριν ξεσπάσει η κρίση, οι περισσότεροι άνθρωποι όταν μιλούσαν για την οικονομία είχαν ως μόνιμη επωδό την φράση: "συγγνώμη δεν καταλαβαίνω απο οικονομικά". Φυσικά, απο καιρού εις καιρόν υπήρχαν μερικά διαλλείματα. Ετσι κάθε φορά που ένα μείζον οικονομικό γεγονός εμφανίζονταν, ξεφύτρωναν αίφνης εκατοντάδες χιλιάδες "ειδικοί" οι οποίοι μπορούσαν να "αναλύσουν" με ευκολία τους δυσνόητους χρηματιστηριακούς όρους, να "επιχειρηματολογήσουν" για την αγορά χρέους και να εξάρουν τα επενδυτικά οφέλη απο μία επένδυση σε κάποιο ακίνητο. Ξεδίπλωναν τις "γνώσεις" τους με τη σιγουριά του πιο φαντικού ιερέα, με την ευγγλωτία του πιο δεινού ρήτορα και την κατανόηση του πιο ευαίσθητου κοινωνικού λειτουργού. Η κριση σίγουρα άλλαξε τα πάντα: όλοι μας καταλάβαμε ότι η οικονομία είναι η καθημερινότητά τους: πόσα εισπράττουμε, πόσα ξοδεύουμε, πόσα μας λείπουν. Όσο μάλιστα βρίσκονταν πιο βαθειά στην δίνη της κρίσης, πρόσθεταν και άλλες παραμέτρους όπως: πόσο εύκολα και σε ποιά τιμή μπορεί να πουληθεί το χωραφάκι στο χωριό, πως θα βρεθούν τα χρήματα για τις σπουδές του παιδιού που τελειώνει το Λύκειο, πως θα γίνει να πληρώνει λιγότερα για το δάνειο... Και έτσι κατάλαβαν ότι η οικονομία είναι η ίδια τους η ζωή. Μόνο που κάποιοι προκειμένου να εμφανιστούν σπουδαίοι, χρησιμοποιούν περισπούδαστους όρους για να περιγράψουν απλά, καθημερινά πράγματα. Ακολουθώντας το μονοπάτι της απλότητας μπορεί πλέον να καταλάβει και να προβλέψει το αύριο χωρίς να είναι ειδικός και να φανταστεί τη ζωή του σε αυτό. Θέλετε ένα παράδειγμα; Τα κόκκινα δάνεια. Οι περισσότεροι συνειδητοποιούν σιγά σιγά τι σημαίνουν και πόσο μπορεί να αλλάξουν την καθημερινότητα τους. Όμως λιγότεροι συνειδητοποιούν το ευρος των επιπτώσεων που μπορεί να σηματοδοτούν αυτές οι δύο λέξεις. Αν όμως είχαν τη δυνατότητα να βρεθούν και να συζητήσουν με τον υποθηκοφύλακα του χωριού τους, τότε θα καταλάβαιναν ότι οι δύο αυτές λέξεις στην περίπτωση της Ελλάδας θα πρέπει να συνοδεύονται και απο δύο ακόμα: έγκλημα και αρπαγή. Πριν λίγο καιρό σ' ένα νησί των Κυκλάδων και βρέθηκα σε μία χαλαρή συζήτηση με τον υποθηκοφύλακαέσκασε η "μπόμπα": Ξέρεις πόσες υποθήκες έχουν μπει σε ακίνητα του νησιού μέσα σε 10 χρόνια; με ρώτησε. Δεν περίμενε να του απαντήσω. Πάνω απο 3.500 χιλιάδες είπε. Ξέρεις πόσες υποθήκες είχαν μπει απο το 1870 έως το 1995; Κάτι παραπάνω απο 1.000, απάντησε ο ίδιος. Και αυτοί οι απλοί αριθμοί που αντιπροσωπεύουν σπίτια, χωράφια και οικόπεδα, φτάνουν για να συνειδητοποιήσει κανείς την εγκληματική πρακτική των τραπεζιτών αλλά και εκείνων που θεσμικά ήταν επιφορτισμένοι για να ελέγχουν αν τηρούν τις νόμιμες διαδικασίες. Αλλά οι αριθμοί αυτοί αν τους συνδυάσει κανείς με τα "κοράκια", τους πλειστηριασμούς και τους επενδυτές, φτάνουν για να προβλέψει τον θανάσιμο κίνδυνο που απειλεί την και τον καθένα ξεχωριστά, που έχει

δανειστεί με εγγύηση κάποιο ακίνητο. Και σήμερα ο κίνδυνος να αλλάξει βίαια, προσχεδιασμένα και στυγνά το ιδιοκτησιακό καθεστώς ολόκληρων περιοχών, όχι μόνο τουριστικών αλλά και αγροτικών, δεν είναι καθόλου μακρινό. Στην περίπτωση του δικού μου νησιού όπως τα υπολόγισα, αυτή η απειλή επικρέμεται πάνω στο 30% περίπου του κτιριακού αποθέματος και γύρω στο 10-20% της γης. Αν το καλοσκεφτεί κανείς, πρόκειται για μία κατάσταση που ξεπερνά τα στενά όρια μίας οικονομικής συναλλαγής. Τι άλλο χρειάζεται για να σκεφτεί και να συνειδητοποιήσει τι σημαίνει για έναν τόπο να εμφανιστούν απο το πουθενά νέοι "ιδιοκτήτες" οι οποίοι η μοναδική σχέση που έχουν με το χώμα και την ιστορία του είναι ...το γεμάτο πορτοφόλι και οι κορακοπαρέες. Και όσοι πιστεύουν ότι αυτό αφορά μόνο τα «κόκκινα», πλανώνται πλάνην οικτρά. Αργά ή γρήγορα τα επιτόκια θα ανέβουν και θα συμπαρασύρουν τις δόσεις και τότε θα έλθει η επόμενη γενιά των κοκκινισμένων. Οι κοκκινισμένοι της επόμενης γενιάς –ο διαχωρισμός δεν είναι χρονικός, αλλά σημειολογικός- θα κληθούν να επιβιώσουν σε ένα περιβάλλον –νομικό και διαχειριστικό-ανάλογο με εκείνο που βλέπουμε στις αμερικάνικες ταινίες όπου οι άνθρωποι ξεσπιτώνονται σε μία νύκτα. Και τότε κανείς δεν θα υπάρχει για να υπερασπιστεί ούτε τον ίδιο ούτε και τον τόπο.